

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

**БАРДОВСЬКА Дар'я, здобувач вищої освіти
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація. Робота присвячена важливій проблемі управління фінансами малих підприємств. Розглядаються основні аспекти фінансового управління, такі як аналіз фінансового стану, планування бюджету, оптимізація витрат та використання фінансових ресурсів для забезпечення стабільності та розвитку малого бізнесу.

Ключові слова: фінанси підприємств, управління фінансами, малий бізнес, розвиток економіки, зайнятість населення, малі підприємства.

Сучасна економічна реальність вимагає від підприємств малого бізнесу володіти навичками та знаннями у сфері ефективного управління фінансами, щоб забезпечити їхню стійкість, зростання та конкурентоспроможність. Малі підприємства відіграють важливу роль у глобальній економіці, вносячи значний вклад у зайнятість населення та розвиток різних галузей. Однак їхній успіх часто залежить від того, як ефективно вони управляють своїми фінансами.

Управління фінансами підприємств малого бізнесу є складним завданням, яке вимагає розуміння фінансових принципів, стратегій та інструментів, а також здатності адаптуватися до змінних умов ринку. Ця галузь науки та практики об'єднує в собі аналіз фінансового стану підприємства, планування і контроль бюджету, управління оборотним та основним капіталом, фінансовий аналіз та стратегічне прийняття рішень.

Специфіка дослідження управління фінансами малих підприємств полягає в широкому охопленні різноманітних аспектів господарської діяльності у сфері менеджменту малого бізнесу та підприємництва. У зв'язку з цим можна виділити ряд специфічних напрямів в управлінні фінансами підприємств малого бізнесу, які стосуються наступних аспектів їх діяльності [1, с. 196]:

1. Потреба у проведенні загального аналізу природи фінансування малих підприємств.
2. Визначення особливостей взаємозв'язку між управлінням оборотним капіталом і рентабельністю на малих підприємствах.

3. Дослідження принципів управління оборотним капіталом з боку власників і керівників малих підприємств.

Управління фінансами малих підприємств в Україні стикається з низкою специфічних проблем, які можуть суттєво впливати на їхню стійкість та розвиток. До деяких з цих проблем відносяться [2, с. 45-47]:

1. Фінансова недостатність. Багато малих підприємств мають обмежений доступ до фінансових ресурсів, що ускладнює фінансування поточних операцій, інвестицій та розвитку бізнесу.

2. Високий рівень конкуренції. Україна має велику кількість малих підприємств у різних секторах, що призводить до інтенсивної конкуренції за ринкові позиції та обмежує можливість збільшення цін та прибутків.

3. Податковий тягар. Система оподаткування в Україні може бути складною та обтяжливою для малих підприємств, що створює додаткове фінансове навантаження.

4. Політична та економічна нестабільність. Зміни в урядовій політиці, валютні коливання та інші економічні нестабільності можуть впливати на фінансовий клімат та плани розвитку малих підприємств.

5. Проблеми доступу до кредитів. Малим підприємствам часто важко отримати кредити в банках через високий рівень ризику та вимоги щодо забезпечення.

6. Низький рівень фінансової грамотності. Багато власників малих підприємств можуть не мати достатніх знань у сфері фінансів, що ускладнює ефективне управління фінансами.

7. Потреба в удосконаленні бухгалтерського обліку. Нестандартизований облік та фінансова звітність можуть ускладнювати контроль за фінансами та спричиняти проблеми при співпраці з інвесторами та фінансовими установами.

Процес управління фінансовими ресурсами є набором управлінських процедур, які послідовно виконуються з метою вирішення визначених завдань у галузі фінансового управління. Принципи, які лягли в основу сучасних систем

управління фінансами, можуть бути застосовані до підприємств будь-якого розміру. Усі компанії включають фінансові ресурси до свого активу і мають потребу в залученні коштів [3, с. 92].

Фінанси малого бізнесу визначаються як грошові кошти, які перебувають у розпорядженні окремих підприємств малого бізнесу, а також загальна сума коштів, спрямованих на розвиток малого бізнесу як частину господарсько-фінансової діяльності.

Війна в Україні, зокрема конфлікт на сході країни, має значний вплив на управління фінансами малих підприємств:

1. Економічна нестабільність.
2. Зміни в ринкових умовах.
3. Збільшення ризиків втрати інвестицій.
4. Потреба в додатковому фінансуванні.
5. Зміни в рівні доходів і витрат.
6. Підвищення податкового навантаження.

Для покращення управління фінансами малих підприємств в Україні, спершу важливо ретельно аналізувати фінансовий стан підприємства. Це охоплює перевірку поточних активів і пасивів, визначення показників ліквідності та прибутковості, а також ретельний облік витрат і доходів. Для ефективного управління фінансами, підприємства повинні регулярно складати бюджети, визначати ключові фінансові цілі та планувати капіталовкладення відповідно до стратегії розвитку.

Другий крок – раціональне використання фінансових інструментів. Малим підприємствам слід розглядати можливості отримання фінансування через різні джерела, включаючи кредити, інвестиції та дотації. Додатково, вони можуть використовувати програми фінансової підтримки та консультації від урядових агентств та неприбуткових організацій. Запровадження сучасних фінансових інструментів, таких як ефективна бухгалтерська система та програми для аналізу даних, також може значно полегшити управління фінансами малого підприємства та сприяти покращенню їх фінансової стійкості.

Отже, управління фінансами підприємств малого бізнесу є важливою складовою успішної господарської діяльності в сучасних умовах. Малі підприємства, як важливий сегмент економіки, повинні бути відповідальними та ефективними в управлінні своїми фінансами, оскільки це визначає їхню конкурентоспроможність і стійкість на ринку. Успішне управління фінансами малих підприємств передбачає аналіз фінансового стану, планування бюджетів, раціональне використання фінансових інструментів та постійний контроль. Також важливо бути готовим до адаптації до змін на ринку та в економіці загалом.

Література:

1. Олександренко І., Чиж Н. Управління фінансами підприємств малого бізнесу. *Економічний форум*. 2022. Т. 1, № 3. С. 194-199. URL: <https://numl.org/Oqb> (дата звернення: 01.10.2023).

2. Бондаренко М. Ю. Особливості управління фінансами підприємств малого бізнесу. Київ, 2022. 54 с.

3. Ярмак А. Управління фінансами малих підприємств. *Фінанси, страхування і біржова діяльність*. URL: <https://numl.org/Oqc> (дата звернення: 01.10.2023).

***Abstract.** The work is devoted to the important problem of managing the finances of small enterprises. The main aspects of financial management are considered, such as the analysis of the financial situation, budget planning, cost optimization and the use of financial resources to ensure the stability and development of a small business.*

***Keywords:** enterprise finance, financial management, small business, economic development, population employment, small enterprises.*

*Науковий керівник – МІКУЛЯК Катерина,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*